

Élet és (hiányos) tudomány – egy szenzáció nyomában

Meglepetéssel és hitetlenkedve olvastam az Élet és Tudománytól átvett, az Erdészeti Lapok 6. számában megjelent híradást egy 9550 éves lucfenyő matuzsálem „felfedezéséről”.

Önmagában egy ilyen korú lelet felfedezése elképzelhető, és – a cikk állításával ellentétben – eddig ismereteinknek meg is felel. Ugyanis C_{14} izotóppal datált makrofossziliák és pollen-elemzések alapján Skandinávia jégkorszak utáni beerdősülése elég jól ismert. A félszigetet 10 000 évvel ezelőttig olyan összefüggő jégpáncél borította, mint ma Grönlandot. A következő ezer évben Svédország déli felében az erdősülés megindult, fenyők, sőt egyes lombos fajok is kimutathatók. Viszont ezután a feltételek zordabbá váltak, és 8000-4000 között a tajga (ezzel együtt a lucfenyő is) visszavonult, majd kelet felől terjedve 4000 évvel ezelőtt ismét behatolt a félszigetre. A skandináv félsziget egészét a luc csak az elmúlt évez-

redben hódította meg, úgyhogy a vikingek korában a norvég partok egyes részein még hiányozhatott. Összességében tehát a lelet kora nem zárható ki, az azonban meglehetősen hihetetlen, hogy közel ezer m-es tszf. magasságban, majdnem a sarkkörön egy populáció az említett zord négyezer évet átvészelte volna.

Az Élet és Tudomány cikke emellett azt az eléggé valószínűtlen tényt is feltételezi, hogy ez a nevezetes fenyő matuzsálemi élete során legalább tízszer gyökérsarjra felújult(?). A fenyőknél a gyökérsarjak képzése rendkívül ritka; hogy ezt ráadásul egyetlen egyed ismételtén produkálja, több mint hihetetlen. (Ha igaz, kezdhettük az ismerkedést a luc sarjerdőkkel!) De mintha mindez még nem volna elég, még azt is megtudhatjuk, hogy ez a gyanúsán vitális ősfaj egy hazánkban eddig ismeretlen fafaj, a norvég lucfenyő képviselője (félreértés kizárva, a cikk többször ezen a néven említi!).

Mielőtt azonban keserű szemrehányásokkal illetnénk hazai dendrológia oktatásunkat, nem árt egy pillantást vetni az információ forrására, amely az angol nyelvű National Geographic News. Lehetséges, hogy szimpla félrefordítással van dolgunk? Hogy a fajnevek túlkörfordítása nem éppen megbízható megoldás, az alábbi példákon szeretném szemléltetni:

- a „Scots (vagy Scotch) pine” NEM skót, hanem erdeifenyő;
- az „Austrian pine” NEM osztrákhá nem feketefenyő;
- a „Turkey oak” NEM töröktölgy, hanem cser;
- a „Swiss stone pine” NEM svájci kővifenyő, hanem cirbolya;
- az „English oak” NEM angol, hanem kocsányos tölgy.
- Na és persze a „Norway spruce” se norvég luc, hanem a jó öreg *Picea abies*.

Mátyás Csaba

T á j é k o z t a t á s

Az Erdészcsillag Alapítvány 2008/2009. tanévre Erdészeti Ösztöndíj Pályázatot hirdetett három kategóriában:

1 fő	egyetemi hallgató
1 fő	szakközépiskolai tanuló
1 fő	szakiskolai tanuló

részére.

Összesen 10 pályázat érkezett be, melyből a:

NYME Erdőmérnöki Kar (Sopron)	5 pályázatot
Dráva Völgye Középiskola (Barcs)	3 pályázatot
Bedő Albert Középiskola, Erdészeti Szakiskola (Ásotthalom)	1 pályázatot
Roth Gyula Gyakorló Szakközépiskola (Sopron)	1 pályázatot

küldött.

A beérkezett pályázatokat az Erdészcsillag Alapítvány Kuratóriuma 2008. július 22-i ülésén értékelte és az alábbi döntést hozta:

egyetemi hallgató kategóriában	Kiss Boglárka (Sopron)
szakközépiskolai tanuló kategóriában	Szabó Endre (Barcs)
szakiskolai tanuló kategóriában	Szunyi András (Ásotthalom)

részesült ösztöndíjban.

Az ösztöndíjra jogosító okirat ünnepélyes keretek között, az érintett iskola tanévnyitóján kerül átadásra.

Gémesi József
az Erdészcsillag Alapítvány
Kuratóriumának elnöke